

Lektionsplanering

Årskurs: 9

Ämne: Teknik

Tema: Etiska aspekter av digitalisering

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll

I årskurs 9 ska eleverna lära sig om de etiska och sociala frågorna kopplade till digitalisering och användning av teknik. Innehållet omfattar frågor som dataskydd, integritet, ansvarsfull användning av digitala resurser och de potentiella effekterna av teknologin på individer och samhällen.

Kunskapskrav

Eleven kan beskriva och diskutera etiska frågor relaterade till digitalisering samt ge exempel på hur dessa frågor kan påverka samhället. Eleven skall även kunna föreslå riktlinjer för ansvarsfull användning av digital teknik.

Lärrarledda instruktioner

Introduktion till etik och digitalisering (10 min)

- Definiera etik och diskutera dess betydelse i relation till digital teknik och digitalisering.
- Klargör vanliga etiska frågor som rör digitalisering, inklusive dataskydd, integritet och riskerna med övervakning.
- Ge exempel på hur företag och individer kan behöva navigera dessa etiska frågor i sin användning av teknologi.

Gruppdiskussion: Etiska dilemman i digitalisering (15 min)

- Dela in klassen i grupper och ge varje grupp ett specifikt etiskt dilemma kopplat till digitalisering (exempelvis övervakning, användning av AI i beslutsfattande, eller hantering av personlig data).
- Grupperna ska diskutera de olika perspektiven, fördelarna och riskerna med dessa dilemman.

- Låt grupperna sammanfatta sina insikter och presentera dem för klassen.

Praktisk aktivitet: Utarbeta etiska riktlinjer (15 min)

- Eleverna får i grupper i uppdrag att skapa etiska riktlinjer för användning av teknologi i en specifik miljö (exempelvis en skola, ett företag, eller en social plattform).
- De ska tänka på hur riktlinjerna kan skydda användares integritet och säkerhet samt främja ansvarsfull användning av teknik.
- Grupperna presenterar sina riktlinjer och diskuterar vad som skulle krävas för att implementera dem i praktiken.

Reflektion och avslutande diskussion (5 min)

- Sammanfatta vad eleverna har lärt sig om etiska aspekter av digitalisering.
- Diskutera hur de kan tillämpa etiska principer i sin egen användning av digital teknik.

Aktivitet

Eleverna deltar i diskussioner om etiska dilemman och arbetar i grupper för att skapa etiska riktlinjer för teknikanvändning. Beräknad tidsåtgång: 25 minuter.

Exit-ticket

- Vad menas med dataskydd? Svar: Åtgärder för att skydda personliga uppgifter så att de inte används på ett olämpligt eller oetiskt sätt.
- Nämn en risk med övervakningsteknik. Svar: Kränkt integritet och potentiell missbruk av insamlad data.
- Hur kan etik påverka användning av AI? Svar: Risker för diskriminering och oetiska beslut om liv och död i vissa situationer (t.ex. automatisk beslutsfattning).
- Ge ett exempel på hur företag hanterar etiska frågor kring datainsamling. Svar: Genom att implementera och följa GDPR-regler och ha tydliga sekretesspolicyer.
- Vad kan du göra för att skydda din egen integritet online? Svar: Använda starka lösenord, vara försiktig med att dela personlig information och granska sekretessinställningar.

Hemläxa

Skriv en kort text (ca 100 ord) om en etisk fråga du har läst om som rör teknologisk utveckling. Diskutera dina åsikter och vad som bör beaktas i dessa frågor.

Fördjupningsuppgift

Eleverna kan få i uppdrag att forska om ett teknologiföretag som har varit involverat i en etisk kontrovers och skriva en rapport som beskriver händelsen, dess konsekvenser och de åtgärder som vidtagits för att hantera situationen.

Förslag för nästa lektion

Temat: Den digitala framtiden. Nästa lektion kan handla om visioner för den digitala framtiden. Eleverna kan diskutera kommande teknologier, som kvantberäkning och avancerad AI, och deras potentiella inverkan på samhälle och arbetsliv. Diskussionerna kan också involvera hur vi kan forma framtiden med hjälp av etiskt och ansvarsfullt teknikval.

Förberedelser

- Samla exempel på etiska dilemman kopplade till digitalisering.
- Förbereda material för diskussioner om etiska riktlinjer.
- Hämta relevant information och statistik om dataskydd och integritet.

Tags: [Lektion](#)